

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3CdoPr/3/2023
Identifikačné číslo spisu: 8721202090
Dátum vydania rozhodnutia: 12.12.2023
Meno a priezvisko: Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8721202090.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne V. J., narodenej I. bývajúcej vo K., zastúpenej JUDr. Michalom Ellingerom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Wolkrova 41, proti žalovanému KOMFOS Prešov s. r. o., so sídlom v Ľuboticiach, Ľubochnianska 2, IČO: 36 454 184, zastúpenému JUDr. Slavomírom Kučmášom, advokátom so sídlom v Michalovciach, Plynárenská 1, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 21Cpr/8/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. marca 2023 sp. zn. 10CoPr/1/2023, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 19. augusta 2022 č. k. 21Cpr/8/2021-112 v I. výroku určil, že skončenie pracovného pomeru dané žalobkyňou zo strany žalovaného výpoveďou z organizačných dôvodov zo dňa 24.2.2021 je neplatné, v II. výroku nárok na náhradu mzdy vylúčil na samostatné konanie v III. výroku žalobkyňu priznal voči žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu s tým, že súd rozhodne o trovách konania uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

1.1. Žalobkyňa žalobou podanou na súde prvej inštancie dňa 6.8.2021 sa domáhala, aby súd určil, že skončenie pracovného pomeru výpoveďou z organizačných dôvodov zo dňa 24.2.2021 je neplatné a uložil žalovanému povinnosť poskytnúť žalobkyňu náhradu mzdy v sume jej priemerného mesačného zárobku vo výške 743,06 eura brutto s 5% ročným úrokom z omeškania odo dňa 1.7.2021 až do času, keď jej žalovaný umožní pokračovať v práci a náhradu trov konania. V odôvodnení žaloby poukázala, že dňa 4.5.2005 so žalovaným uzatvorila Pracovnú zmluvu, na základe ktorej vykonávala prácu na pozícii predavač - pokladník, pričom dňa 16.1.2012 sa podľa Dohody o zmene pracovnej zmluvy zmenili bod 02 a bod 11 pracovnej zmluvy. Žalobkyňa ďalej uviedla, že dňa 1.3.2021 jej bola doručená Výpoveď zamestnávateľa pre nadbytočnosť zamestnanca podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce) zo dňa 24.2.2021. Výpovedná doba začala plynúť dňa 1.4.2021, pričom pracovný pomer so žalovaným sa mal

skončiť dňa 30.6.2021. Žalobkyňa výpoveď žalovaného považovala za neplatnú.

1.2. V odôvodnení súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa uniesla dôkazné bremeno a preukázala neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou z minimálne dvoch hmotnoprávných dôvodov - nepreukázania existencie písomného rozhodnutia o organizačnej zmene a nevymedzenie skutku, pre ktorý sa mal pracovný pomer skončiť. Súd prvej inštancie vzhľadom na včas podanú žalobu preskúmal, či jednostranný právny úkon zamestnávateľa - výpoveď obsahovala všetky hmotno-právne náležitosti. Vzhľadom na zistený skutkový stav súd prvej inštancie ustálil, že dôvod uvedený vo výpovedi žalobkyne je koncipovaný dosť široko a žalovaný ako zamestnávateľ v konaní nepredložil písomné rozhodnutie o organizačnej zmene, ani svoje tvrdenia o existencii takéhoto rozhodnutia nepreukázal, preto nebolo možné ani zistiť, či medzi organizačnou zmenou a nadbytočnosťou bol príčinný vzťah, ktorý v konaní preukazuje zamestnávateľ. Z dôvodu, že žalovaný uvedené rozhodnutie nepredložil napriek tomu, že žalobkyňa spochybnila jeho existenciu, súd prvej inštancie nemal preukázanú jeho formu a taktiež ani obsah tohto rozhodnutia, teda nemohol posúdiť naplnenie podmienok stanovených v ustanovení § 63 Zákonníka práce, následkom čoho dospel k záveru, že žalovaný neuniesol dôkazné bremeno, t. j. povinnosť preukázať ním tvrdené skutočnosti ohľadom platnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou, dôsledkom čoho bol v spore neúspešný. So svojím záverom súd prvej inštancie poukázal na judikát R79/1972, v zmysle ktorého v prípade posudzovania odôvodnenosti použitia zákonného výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce treba vychádzať z obsahu pracovnej zmluvy a skúmať, či u zamestnávateľa došlo k nejakej organizačnej zmene, ktorý by robila zamestnanca pre neho nadbytočným z hľadiska funkcie, na ktorú znie pracovná zmluva. V tejto súvislosti tiež súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/2204/2003 a na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/89/2017 z 28.3.2018. Záverom súd prvej inštancie poukázal, že na konštatovanie neplatnosti výpovede postačil jediný dôvod neplatnosti výpovede a tým bolo v prvom rade nepreukázanie prijatia organizačnej zmeny žalovaným. Za ďalší dôvod neplatnosti výpovede súd prvej inštancie považoval absenciu výpovedného dôvodu skutkovo vymedzeného do takej miery, aby sa žalobkyňa mohla voči dôvodu aj adekvátne brániť v prípadnom súdnom konaní tak, ako to bolo v tomto prípade. Súd prvej inštancie nárok o náhrade mzdy vylúčil na samostatné konanie z dôvodu hospodárnosti, keď až po právoplatnom rozhodnutí vo veci samej bude daný dôvod rozhodnúť o nárokoch vyplývajúcich z neplatného skončenia pracovného pomeru.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolanie žalovaného, rozsudkom z 30. marca 2023 sp. zn. 10CoPr/1/2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o určení neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a vo výroku o trovách konania; a určil, že žalobkyňa má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, ktorý vychádzal z listín predložených stranami sporu, pričom správne vyhodnotil najmä listinu adresovanú žalobkyňi zo strany je zamestnávateľa, teda žalovaného, ktorej obsahom malo byť ukončenie pracovného pomeru výpoveďou z dôvodu podľa ust. § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že výpovedný dôvod je koncipovaný široko a nedostatočne konkretizovaný, s ktorým hodnotením žalovaný nesúhlasil. Podľa názoru odvolacieho súdu námietky žalovaného a jeho hodnotenie výpovede ako určitej a zrozumiteľnej vzhľadom na právnu úpravu nie sú správne. Ak právna úprava vyžaduje, aby dôvod výpovede bol uvedený aj jeho skutkovým vymedzením, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom, v danom prípade predložená výpoveď tento atribút nespĺňa, keďže vôbec nie je zjavné, v čom konkrétnom spočívala organizačná zmena zamestnávateľa, pre ktorú sa stala doteraz vykonávaná práca žalobkyňou pre neho nepotrebnou. Súd prvej inštancie v rámci zisťovania skutkového stavu dospel tiež k záveru, že žalovaný nepredložil rozhodnutie zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o zmene jeho úloh, technického vybavenia alebo o znížení stavu zamestnancov s cieľom zabezpečiť efektívnosť práce alebo o iných organizačných zmenách, v dôsledku ktorých sa stala žalobkyňa nadbytočnou. V tomto smere poukázal na závery Najvyššieho súdu v uznesení sp. zn. 8Cdo/89/2017 zo dňa 23.8.2018. Žalovaný však namietal, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil predložené dôkazy a uviedol, že týmto rozhodnutím malo byť jeho oznámenie o zrušení prevádzky na ul. D., R. zo dňa 20.4.2015 alebo Štruktogram.

2.2. Rozhodovacia prax sa ustálila na tom, že rozhodnutie zamestnávateľa o organizačnej zmene nie je

právnym úkonom v zmysle § 34 Občianskeho zákonníka, ale ide iba o skutočnosť, ktorá je hmotnoprávnym predpokladom pre jednostranný právny úkon skončenia pracovného pomeru výpoveďou. V prípade ak vzniknú pochybnosti, či zamestnávateľ rozhodol o organizačných zmenách, sa súd môže zaoberať len tým, či takéto rozhodnutie bolo skutočne prijaté a či ho urobil zamestnávateľ (pozri uznesenie NS SR, sp. zn. 4Cdo/244/2019, uznesenie NS SR, sp. zn. 3Cdo/261/2007). Rozhodnutie o organizačnej zmene má však podľa právnej úpravy predpísanú písomnú formu, pričom nie je významné, ako svoje rozhodnutie zamestnávateľ označil, ale podstatné je, či rozhodnutie zamestnávateľa (príslušného orgánu) sledovalo zmenu úloh zamestnávateľa, technického vybavenia, zníženie stavu zamestnancov s cieľom zabezpečiť efektívnosť práce alebo inú organizačnú zmenu, pomocou ktorej mal byť regulovaný počet zamestnancov a ich kvalifikačné zloženie tak, aby zamestnávateľ naďalej zamestnával len taký počet zamestnancov a v takom kvalifikačnom zložení, aké zodpovedá jeho potrebám, alebo či podľa svojho obsahu alebo účelu smerovalo k inému cieľu. Ak vznikne pochybnosť o obsahu rozhodnutia zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o zmene jeho úloh, technického vybavenia, o znížení stavu zamestnancov s cieľom zabezpečiť efektívnosť práce alebo o iných organizačných zmenách, postupuje sa obdobne podľa zásad pre výklad prejavu vôle pri právnom úkone sledujúc nielen formálne jazykové vyjadrenie, ale aj zmysel a účel vydaného opatrenia.

2.3. Hoci sa žalovaný domnieva, že uvedené listiny sú podľa svojho obsahu rozhodnutím zamestnávateľa podľa ust. § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce odôvodňujúce organizačné zmeny a teda aj nadbytočnosť žalobkyne, odvolací súd sa s názorom žalovaného nestotožňuje a dáva za pravdu súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalovaný neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal také svoje písomné rozhodnutie, sledovalo zmenu úloh zamestnávateľa, technického vybavenia, zníženie stavu zamestnancov s cieľom zabezpečiť efektívnosť práce alebo inú organizačnú zmenu, pomocou ktorej mal byť regulovaný počet zamestnancov. Ak by nadbytočnosť žalobkyne mala byť následkom zrušenie prevádzky žalovaného v roku 2015, je evidentné, že nešlo by o výpovedný dôvod podľa ust. § 63 ods. 1) písm. b) Zákonníka práce, ale výpovedný dôvod podľa ust. § 63 ods. 1 písm. a) bodu 1. Zákonníka práce, ktorý predpokladá aj čiastočné zrušenie zamestnávateľa. Čo sa týka predložených Štruktogramov, odvolací súd dodáva, že tieto nemôžu byť tiež považované za rozhodnutia zamestnávateľa podľa ust. § 63 ods. 1) písm. b) Zákonníka práce, keďže tieto sú len zoznam zamestnancov s uvedením ich pracovných pozícií v konkretizovanom časovom období bez toho, aby v nich bola uvedená akákoľvek rozhodujúca skutočnosť, prečo sa pracovná pozícia zrušuje a z akého dôvodu. Vzhľadom na uvedené odvolací súd konštatuje, že skutočnosti uvedené v odvolaní žalovaného neboli spôsobilé spochybniť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, preto bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený. Keďže súd prvej inštancie žalobe vyhovel, správny je aj jeho výrok o trovách konania, o ktorých súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 a § 262 CSP porovnávajúc úspech strán sporu.

2.4. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa vyššie uvedených zákonných ustanovení, podľa ktorých žalobkyňa ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa ust. § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolateľ uvádza právnu otázku, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu: „či je možné považovať „štrukturogram zamestnávateľa“, z ktorého vyplýva zníženie počtu zamestnancov za rozhodnutie zamestnávateľa o organizačnej zmene?“ Ako ustálenú prax dovolacieho súdu dovolateľ uviedol Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/244/2019, Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/261/2007.

3.2. V rozhodovanom spore rozhodnutie odvolacieho súdu podľa dovolateľa spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré záviselo od vyriešenia právnej otázky, či štrukturogramy zamestnávateľa, z ktorých vyplýva zníženie počtu zamestnancov, t. j. organizačné schémy zamestnávateľa preukazujúce stav zamestnancov k určitému dátumu možno považovať za rozhodnutie zamestnávateľa o organizačnej zmene podľa ust. § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. Podľa názoru odvolacieho súdu štrukturogramy zamestnávateľa predstavujú len zoznam zamestnancov s uvedením ich pracovných pozícií v

konkretizovanom časovom období bez toho, aby v nich bola uvedená akákoľvek rozhodujúca skutočnosť, prečo sa pracovná pozícia zrušuje, a preto ich nemožno považovať za rozhodnutie zamestnávateľa o organizačnej zmene podľa ust. § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. Dovolateľ má za to, že žalovaným predložené štrukturogramy možno v súlade s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR považovať za rozhodnutia zamestnávateľa o organizačnej zmene podľa ust. § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. Z ust. Zákonníka práce ani z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu nevyplýva, že by takéto písomné rozhodnutie zamestnávateľa muselo obsahovať súčasne aj odôvodnenie, t. j. skutočnosť, prečo sa pracovná pozícia zrušuje a z akého dôvodu, ako sa domnieva odvolací súd. Taktiež nie je stanovená žiadna presná forma písomného rozhodnutia zamestnávateľa. Podľa názoru dovolateľa rozhodujúca je skutočnosť, že zamestnávateľ uvedené rozhodnutie vykonal v písomnej forme a zároveň skutočnosť, že z obsahu tohto rozhodnutia vykladajúc prejav vôle zamestnávateľa jednoznačne vyplýva, že u zamestnávateľa došlo k organizačným zmenám a k zrušeniu konkrétneho pracovného miesta. Z vydaných písomných štruktogramov, vychádzajúc z výkladových pravidiel prejavu vôle, je možné jasne a zrozumiteľne konkretizovať skutočnosť, že došlo k zrušeniu pracovného miesta. Predložené štrukturogramy spĺňajú všetky zákonom stanovené predpoklady pre to, aby ich bolo možné považovať za písomné rozhodnutia o organizačnej zmene v súlade s § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, v dôsledku čoho máme za to, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil. Žalovaný ako zamestnávateľ teda splnil tento zákonný predpoklad možnosti výpovede z pracovného pomeru z dôvodu organizačných zmien tak, ako to ustanovuje znenie § 63 Zákonníka práce.

3.3. Dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd v zmysle § 449 a § 450 Civilného sporového poriadku zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a rozhodnutie súdu prvej inštancie a vrátil vec súdu na nové konanie a rozhodnutie, alebo alternatívne aby dovolací súd v zmysle § 449 ods. 3 Civilného sporového poriadku napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná žalovanému náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania vo výške 100% voči žalobkyni. Zároveň žalovaný žiada, aby súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania vo výške 100% voči žalobkyni.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalovaný poukazuje na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a to napr. na uznesenie, sp. zn. 4Cdo/244/2019. Jej prípad je úplne odlišný, nakoľko žiadne rozhodnutie o organizačnej zmene vo výpovedi nebolo absolútne uvedené a nikdy so žiadnym rozhodnutím nebola ani oboznámená. Nerozumie spojitosť tohto konania a konania na Najvyššom súde SR, sp. zn. 4Cdo/244/2019, nakoľko „skutočný zmysel“ organizačnej zmeny ani nepoznala a nemohla o ňom vedieť, pretože žiadne rozhodnutie o organizačnej zmene jej žalovaný nepredložil a ani ho neuviedol vo svojej výpovedi. Ďalej žalovaný poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/261/2007, v zmysle ktorého malo u odporkyňi dôjsť k organizačnej zmene, ktorá sa mala prejavovať v znížení stavu zamestnancov, čo mala odporkyňa preukazovať organizačnými schémami preukazujúcimi stav zamestnancov. Znova poukazuje na skutočnosť, že žalobkyňa o žiadnych zmenách a ani o žiadnom prijatom rozhodnutí nemala vedomosť a tieto skutočnosti o údajne prijatom rozhodnutí vo forme štrukturogramu nie sú uvedené ani vo výpovedi. Vo výpovedi nebolo uvedené, na základe akého písomného rozhodnutia zamestnávateľa došlo k organizačným zmenám, kedy bolo rozhodnutie prijaté a ani to, kto ho prijal. Rozhodnutie o organizačnej zmene sa vo výpovedi nespomína, a ani výkladom ho z nej nemožno vyvodiť. Žalobkyňa súhlasí s odôvodnením prvoinštančného a odvolacieho súdu, že štrukturogramy predložené zo strany žalovaného nemôžu byť tiež považované za rozhodnutia zamestnávateľa podľa ust. § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, keďže tieto predstavujú len zoznam zamestnancov s uvedením ich pracovných pozícií v konkretizovanom časovom období bez toho, aby v nich bola uvedená akákoľvek rozhodujúca skutočnosť, prečo sa pracovná pozícia zrušuje a z akého dôvodu. Na jednom štrukturograme je dokonca dátum 28.02.2022, pričom judikatúra jasne hovorí, že rozhodnutie o organizačných zmenách nesmie byť prijaté až po podaní výpovede. Tento dôkaz zo strany žalovaného preto nie je v žiadnom prípade možné považovať za rozhodnutie o organizačných zmenách, ktoré malo byť podkladom výpovede. V ďalších štrukturogramoch predložených zo strany žalovaného je len zoznam pracovných pozícií znova bez toho, aby v nich bola uvedená akákoľvek rozhodujúca skutočnosť, prečo sa pracovná pozícia zrušuje a z akého dôvodu. Z výpovede žalovaného nie je vôbec možné zistiť, k akej organizačnej zmene malo u žalovaného dôjsť, a na základe ktorého písomného rozhodnutia sa tak malo stať a v čom konkrétne má spočívať

nadbytočnosť žalobkyne v spoločnosti KOMFOS Prešov, s.r.o.. Žalobkyňa poukazuje na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/124/2010, sp. zn. 5Cdo/31/2003. Žalobkyňa navrhuje, aby súd dovolanie žalovaného zamietol, a zároveň si uplatňuje trovy dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie uplatnené podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP nie je prípustné a to z nasledujúcich dôvodov:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje totiž dovolaciemu súdu posúdiť, či ide o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, či je táto otázka riešená dovolacím súdom rozdielne alebo nebola riešená. Zároveň musí byť v dovolaní podanom z tohto dôvodu aj konkrétne označené jeho rozdielne rozhodnutie alebo rozhodnutie, od ktorého sa odvolací súd odklonil, riešiace otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu alebo tvrdenie, že táto právna otázka nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

8. Dovolačný súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteli, že ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. Ak však dovolanie aj po zameraní sa dovolacieho súdu na jeho obsah (§ 124 CSP) zostáva naďalej nejednoznačné alebo nejasné v tom, že z neho nemožno s istotou usúdiť, ktorú právne významnú otázku mal dovolateľ na myslí, je potrebné mať na zreteli, že právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v ustanoveniach CSP nedáva žiadny priestor pre uplatnenie domniek alebo dedukcií dovolacieho súdu alebo jeho dohadov o tom, ktorú z viacerých právnych otázok riešených prvoinštančným a odvolacím súdom mal dovolateľ (jeho advokát) na myslí pri formulovaní dovolania.

9. Nevyhnutným predpokladom, aby dovolací súd mohol posúdiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP, je konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa odvolací súd riešil nesprávne. Najvyšší súd uvádza tiež to, že pokiaľ dovolateľ namieta nesprávnosť alebo nepodloženosť niektorých skutkových záverov súdov, neprípustne tým predkladá na dovolací prieskum skutkové, nie právne otázky. Dovolačný súd je pritom viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

10. Dovolaateľ vyvodil prípustnosť dovolania i z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ods. 1). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ

uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ods. 2).

12. V tomto prípade dovolateľ odôvodnil dovolanie prípustným dovolacím dôvodom, a to nesprávnym právnym posúdením vecí odvolacím súdom, keď v ňom vymedzil nielen to, ktoré právne posúdenie vecí pokladá za nesprávne (označením právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) ale aj to, v čom nim namietaná nesprávnosť spočíva (v nesprávnej aplikácii práva na zistený skutkový stav).

13. Dovolateľ ako právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP nastolil: 1) „Či je možné považovať „štrukturogram zamestnávateľa“, z ktorého vyplýva zníženie počtu zamestnancov za rozhodnutie zamestnávateľa o organizačnej zmene?“ Je toho názoru, že z vydaných písomných štrukturogramov, vychádzajúc z výkladových pravidiel prejavu vôle, je možné jasne a zrozumiteľne konkretizovať skutočnosť, že došlo k zrušeniu pracovného miesta. Predložené štrukturogramy spĺňajú všetky zákonom stanovené predpoklady pre to, aby ich bolo možné považovať za písomné rozhodnutia o organizačnej zmene v súlade s § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce. Z ust. Zákonníka práce ani z rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu nevyplýva, že by takéto písomné rozhodnutie zamestnávateľa muselo obsahovať súčasne aj odôvodnenie, t. j. skutočnosť, prečo sa pracovná pozícia zrušuje a z akého dôvodu, ako sa domnieva odvolací súd. Taktiež nie je stanovená žiadna presná forma písomného rozhodnutia zamestnávateľa. Ako ustálenú prax dovolacieho súdu dovolateľ uviedol Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/244/2019, Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/261/2007.

14. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení vecí (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

15. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP. Ak teda procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, (ktorú otázku, a ktorú rozhodovaciu prax mal dovolateľ na mysli); v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky preto nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd.

16. Je potrebné uviesť, že takto dovolateľom zafinovaná právna otázka by mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP iba vtedy, ak by výsledok jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý by nebolo odvolaniu žalovaného vyhovené, a pre ktorý by tak nebolo rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdené ako vecne správne.

16.1. Odvolací súd však svoje rozhodnutie, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny neodôvodnil len záverom, že žalovaným predložené Štruktogramy, nemôžu byť považované za rozhodnutia zamestnávateľa podľa ust. § 63 ods. 1) písm. b) Zákonníka práce, ale v prvom rade konštatoval, že námietky žalovaného a jeho hodnotenie výpovede ako určitej a zrozumiteľnej vzhľadom na právnu úpravu nie sú správne. Uviedol, že ak právna úprava vyžaduje, aby dôvod výpovede bol

uvedený aj jeho skutkovým vymedzením, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom, v danom prípade predložená výpoveď tento atribút nespĺňa, keďže vôbec nie je zrejmé, v čom konkrétnom spočívala organizačná zmena zamestnávateľa, pre ktorú sa stala doteraz vykonávaná práca žalobkyňou pre neho nepotrebnou. Aj keď žalovaný v odvolaní namietal, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil predložené dôkazy a uviedol, že týmto rozhodnutím malo byť jeho oznámenie o zrušení prevádzky na ul. D. zo dňa 20.4.2015 alebo Štruktogram, odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalovaný neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal také svoje písomné rozhodnutie, ktoré sledovalo zmenu úloh zamestnávateľa, technického vybavenia, zníženie stavu zamestnancov s cieľom zabezpečiť efektívnosť práce alebo inú organizačnú zmenu, pomocou ktorej mal byť regulovaný počet zamestnancov. Ďalej odvolací súd poukázal na to, že ak by nadbytočnosť žalobkyne mala byť následkom zrušenie prevádzky žalovaného v roku 2015, je evidentné, že by nešlo o výpovedný dôvod podľa ust. § 63 ods. 1) písm. b) Zákonníka práce, ale výpovedný dôvod podľa ust. § 63 ods. 1 písm. a) bodu 1. Zákonníka práce, ktorý predpokladá aj čiastočné zrušenie zamestnávateľa. Čo sa týka predložených Štruktogramov, odvolací súd uviedol, že tieto nemôžu byť tiež považované za rozhodnutia zamestnávateľa podľa ust. § 63 ods. 1) písm. b) Zákonníka práce, keďže tieto predstavujú len zoznam zamestnancov s uvedením ich pracovných pozícií v konkretizovanom časovom období bez toho, aby v nich bola uvedená akákoľvek rozhodujúca skutočnosť, prečo sa pracovná pozícia zrušuje a z akého dôvodu.

16.2. Z rozhodnutí oboch súdov tak jednoznačne vyplýva, že neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou žalovaného z 24.2.2021 bola konštatovaná z dvoch hmotnoprávných dôvodov a to nepreukázanie existencie písomného rozhodnutia o organizačnej zmene a nevymedzenie skutku, pre ktorý sa mal pracovný pomer skončiť, keď na konštatovanie neplatnosti výpovede postačil len jediný dôvod neplatnosti výpovede.

17. Dovolací súd má za to, že predmetná dovolacia otázka sa teda v okolnostiach tohto dovolacieho konania netýkala takého záveru, výlučne na ktorom spočíva dovolaním napadnuté rozhodnutie. Odôvodnenie odvolacieho súdu totiž nestojí len na skutočnosti, či žalobcom predložený štrukturogram zamestnávateľa, možno považovať za rozhodnutie zamestnávateľa o organizačnej zmene. Z rozhodnutia oboch súdov jasne vyplýva, že neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou žalovaného zo dňa 24.2.2021 bola konštatovaná aj pre nevymedzenie skutku, pre ktorý sa mal pracovný pomer skončiť tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom. Preto žalovaným uvedená otázka nie je otázkou rozhodujúcou pre dané konanie, pretože súdy nižších inštancií nezaložili svoje rozhodnutia iba na jej riešení. Z uvedeného tak vyplýva, že takto dovolateľom nastolená otázka má v danom prípade povahu akademickú, ktorej zodpovedanie dovolacím súdom by nemohlo viesť k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia. Pritom cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán.

18. Pokiaľ dovolateľ vo zvyšnej časti dovolania namietal nesprávne vyhodnotenie predložených dôkazov a zistený skutkový stav, dovolací súd uzatvára, že takto dovolateľom formulované dovolacie námietky majú charakter námietky nesprávneho hodnotenia dôkazov a následne nesprávneho právneho posúdenia veci, pričom ale takéto námietky nie sú nespôsobilé založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky a ako hodnotil dôkazy, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP (porov. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/150/2020, 9Cdo/219/2021).

19. Dovolací súd podotýka, že je viazaný skutkovým stavom zisteným súdmi nižších inštancií (§ 442 CSP). Dovolací súd nie je treťou inštanciou, a preto sa pred ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inštancií a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení vykonaných súdmi nižších inštancií, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie, a ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaných dôkazov. Správnosť skutkových zistení súdov, či výsledok hodnotenia, resp. nevyhodnotenia dôkazov je z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a), b)

CSP, otázkou irelevantnou.

20. Práve povinné zastúpenie advokátom (resp. právnické vzdelanie dovolateľa) má garantovať bezchybnosť podaných dovolaní, pričom snaha advokátov by mala smerovať k tomu, aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala, a takisto aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie veci, ktoré pokladá dovolateľ za nesprávne, s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť. Advokát týmto vymedzením začína svoj dialóg s najvyšším súdom ako najvyššou súdnou autoritou, a preto musí pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie namietaného nesprávneho posúdenia spornej právnej otázky (m. m. rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 15/2021, I. ÚS 330/2021, I. ÚS 440/2022).

21. Na záver dovolací súd poznamenáva, že ak by absenciu konkrétne a riadne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k vecnému posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porov. sp. zn. 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017, 9Cdo/197/2020). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

22. Dovolateľom formulovaná otázka nemá teda charakter takej otázky, len od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Za tohto stavu ich riešenie nemá v preskúmvanej veci žiadne opodstatnenie. Dovolací súd dospel preto k záveru, že nebol tak splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

23. Žalovaný teda v dovolaní nevymedzil právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci však významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

24. Dovolací súd uzatvára, že dovolanie podané dovolateľom pre nesprávne právne posúdenie veci v danom prípade nezodpovedá požiadavkám z hľadiska vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 CSP v spojení s ustanovením § 421 ods. 1 CSP, a preto dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP odmietol.

25. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.